

Świadczenia rodzinne po zmianach od 1 stycznia 2016

Komentarz
Wzory dokumentów
Akty prawne

Anna **Kawecka** Krzysztof **Światała**
Krystyna **Tymorek**

BIBLIOTEKA
POMOCY
SPOŁECZNEJ

Świadczenia rodzinne po zmianach od 1 stycznia 2016

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Warszawa 2015

 Wolters Kluwer

Tekst pochodzi z Serwisu Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

Stan prawny na 2 stycznia 2016 r.

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Ewa Fonkowicz

Redaktor merytoryczny

Izabela Baranowska

Łamanie

Andrzej Gudowski

Projekt okładki i stron tytułowych

Studio Kozak

Ilustracja na okładce

© *iStockphoto.com/mstay*

.....
Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących
im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej
w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło.
A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.
.....

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer SA, 2015

ISBN: 978-83-264-9936-4

Wydane przez:

Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
---------------------	---

CZĘŚĆ I KALENDARIUM ZMIAN DO USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH

Krystyna Tymorek

1. Zmiana obowiązująca od dnia 18 września 2015 r.	13
2. Zmiana obowiązująca od dnia 1 stycznia 2016 r.	15
3. Zmiana obowiązująca od dnia 2 stycznia 2016 r.	28

CZĘŚĆ II KOMENTARZE PRAKTYCZNE OMÓWIENIE NAJWAŻNIEJSZYCH ZMIAN

Rozdział 1

Nienależnie pobrane świadczenia po zmianach (<i>Anna Kawecka</i>).....	31
1. Definicja świadczeń nienależnie pobranych	32
1.1. Stan dotychczasowy	32
1.2. Stan po 18 września 2015 r.	33
2. Tryb dochodzenia świadczeń nienależnie pobranych	34
2.1. Stan dotychczasowy	35
2.2. Stan po zmianie obowiązującej od dnia 18 września 2015 r.....	35
3. Zwrot nadpłaconego zasiłku pielęgnacyjnego	36
3.1. Regulacja prawna do dnia 4 marca 2016 r.	37
3.2. Regulacja prawna od dnia 4 marca 2016 r.	37
4. Procedura stosowania przepisów o koordynacji zabezpieczenia społecznego	38

Rozdział 2

Złotówka za złotówkę – nowe zasady przyznawania

świadczeń rodzinnych (<i>Anna Kawecka</i>).....	40
1. Stan prawny do dnia 31 grudnia 2015 r.....	41
2. Stan prawny obowiązujący od dnia 1 stycznia 2016 r.....	41
3. Rozszerzenie pouczenia o wystąpieniu okoliczności mających wpływ na wysokość otrzymywanych świadczeń.....	44
4. Przepisy przejściowe.....	45
5. Problemy związane z nowelizacją.....	46

Rozdział 3

Nowe świadczenie rodzicielskie (*Anna Kawecka*).....

1. Komu przysługuje prawo do świadczenia rodzicielskiego?.....	49
1.1. Kiedy ojciec otrzyma świadczenie?.....	49
1.2. Kiedy mamy do czynienia z porzuceniem dziecka?.....	50
1.3. Tylko jedno świadczenie i tylko dla jednego z rodziców.....	50
1.4. W przypadku zbiegu prawa do świadczeń można pobierać tylko jedno świadczenie.....	50
2. Kto nie otrzyma świadczenia rodzicielskiego?.....	51
2.1. Świadczenie rodzicielskie a zasiłek macierzyński.....	51
2.2. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.....	51
2.3. Zaprzestanie sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem.....	52
2.4. Pobieranie innego rodzaju świadczeń.....	52
3. Jak długo będzie wypłacane świadczenie rodzicielskie?.....	53
3.1. Świadczenie również dla tych, których dziecko urodziło się przed 1 stycznia 2016 r.....	54
4. Procedura przyznania świadczenia rodzicielskiego.....	54
4.1. Tylko 3 miesiące na złożenie wniosku!.....	55
4.2. Gdy wniosek zostanie złożony po terminie 3 miesięcy, świadczenie będzie przyznane na okres odpowiednio krótszy.....	55
4.3. Świadczenie dla ojca w przypadku śmierci matki dziecka lub porzucenia przez nią dziecka.....	55
5. Wysokość i sposób obliczenia świadczenia rodzicielskiego.....	56
5.1. W przypadku bliźniąt wysokość świadczenia się nie zmienia. Dłuższy będzie okres jego pobierania.....	56
5.2. Gdy matka dziecka ma prawo do zasiłku dla bezrobotnych.....	56
5.3. Wysokość świadczenia za niepełny miesiąc kalendarzowy.....	57
6. Wydanie decyzji w sprawie świadczenia rodzicielskiego.....	58
7. Koszty.....	59

Rozdział 4

Omówienie nowelizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych w kontekście teleinformatyzacji organów administracji publicznej (zmiana ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 10 lipca 2015 r.) (Krzysztof Świtala)	60
--	----

Rozdział 5

Informatyzacja świadczeń rodzinnych (Anna Kawecka)	65
1. Informacje ogólne.....	65
2. Zmiana w zakresie sposobu składania wniosku.....	67
3. Rejestr centralny prowadzony przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej.....	69
4. Okres obowiązywania zmian.....	72

CZĘŚĆ III WZORY DOKUMENTÓW

Wzór decyzji w sprawie przyznania świadczenia rodzicielskiego po dniu 1 stycznia 2016 r., gdy dziecko urodzone jest w 2015 r.....	75
Wzór decyzji w sprawie przyznania świadczenia rodzicielskiego po dniu 1 stycznia 2016 r.....	78
Wzór zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia, iż świadczenie jest świadczeniem nienależnie pobranym i zobowiązaniu do zwrotu.....	80
Wzór decyzji w sprawie ustalenia, iż dane świadczenie jest świadczeniem nienależnie pobranym i zobowiązania do zwrotu	82
Wzór zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie uchylenia decyzji o przyznaniu zasiłku rodzinnego.....	85
Wzór decyzji w sprawie uchylenia decyzji w trybie art. 23a ustawy o świadczeniach rodzinnych	87

CZĘŚĆ IV AKTY PRAWNE I UZASADNIENIA DO USTAW

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych	93
Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw	165
Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych	180
Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw	196

WYKAZ SKRÓTÓW

- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267)
- n.z.ś.r. – ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1217)
- n.z.u.ś.r. – ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1359)
- pr. bank. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 128 z późn. zm.)
- u.p.u.a. – ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 859)
- u.r.z.s. – ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.)
- u.ś.r. – ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 114 z późn. zm.)
- u.z.ś.r. – ustawa z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. poz. 995)
- u.z.u.ś.r. – ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. poz. 1302)

————— Część I —————

**KALENDARIUM ZMIAN DO USTAWY
O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH**

1. Zmiana obowiązująca od dnia 18 września 2015 r.

Co się zmienia: Ustawą z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o osobach uprawnionych do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1302) **zmieniono:** art. 3 pkt 23 lit. c, art. 3 pkt 23 lit. i, art. 3 pkt 24 lit. c, art. 3 pkt 24 lit. f, art. 23a ust. 1, art. 23a ust. 2, art. 30 ust. 3, art. 30 ust. 5, art. 32 ust. 1 u.ś.r. oraz **dodano:** art. 16 ust. 7, art. 16 ust. 8, art. 30 ust. 2 pkt 5, art. 30a u.ś.r.

Czego dotyczy zmiana: W wyniku nowelizacji ujednolicono przepisy dotyczące sposobu ustalania przybycia i utraty źródła dochodu w ustawach: o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114 z późn. zm.) oraz o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015 r. poz. 859 z późn. zm.), ponieważ osoby uprawnione do świadczeń rodzinnych są często również uprawnione do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Za utratę dochodu uznano:

- utratę zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz
- utratę zasądzonych świadczeń alimentacyjnych w związku ze śmiercią osoby zobowiązanej do tych świadczeń lub utratą świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów w związku ze śmiercią osoby zobowiązanej do świadczeń alimentacyjnych.

Za uzyskanie dochodu uznano:

- rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej lub wznowieniem jej wykonywania po okresie zawieszenia oraz
- uzyskanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Osobie, której przyznano dodatek pielęgnacyjny za okres, za który wypłacono zasiłek pielęgnacyjny, ZUS lub inny organ emerytalny lub rentowy, który przyznał dodatek pielęgnacyjny, wypłaca emeryturę lub rentę pomniejszoną o kwotę odpowiadającą wysokości wypłaconego za ten okres zasiłku pielęgnacyjnego i przekazuje tę kwotę na rachunek bankowy organu właściwego. Przekazanie kwoty odpowiadającej wysokości zasiłku pielęgnacyjnego uznaje się za zwrot świadczeń nienależnie pobranych.

W przypadku gdy osoba uprawniona do świadczeń rodzinnych lub członek rodziny tej osoby przebywa poza granicami Polski, w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, organ właściwy przekazuje wniosek wraz z dokumentami marszałkowi województwa.

W przypadku przebywania osoby uprawnionej do świadczeń rodzinnych lub członka rodziny tej osoby w dniu wydania decyzji przyznającej świadczenia rodzinne lub po dniu jej wydania poza granicami Polski w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – organ właściwy występuje do marszałka województwa o ustalenie, czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Osoba, która pobrała nienależnie świadczenia rodzinne jest zobowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia rodzinne uważa się, zgodnie z nowelizacją, świadczenia rodzinne wypłacone osobie innej niż osoba, która została wskazana w decyzji przyznającej świadczenia rodzinne, z przyczyn niezależnych od organu, który wydał tę decyzję.

Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń stała się ostateczna.

Decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych nie jest wydawana, jeżeli od terminu ich pobrania upłynęło więcej niż 10 lat.

Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są obowiązani zwrócić z tych rachunków organowi właściwemu na jego wniosek kwoty świadczeń rodzinnych przekazane po dniu śmierci osoby uprawnionej na ten rachunek albo instrumentu płatniczy.

Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są zwolnieni od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa powyżej, jeżeli przed otrzymaniem wniosku organu właściwego dokonali z tych rachunków wypłat innym osobom i te wypłaty nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub części, oraz w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku poinformują o tym ten organ wraz ze wskazaniem osób, które pobrały wypłaty. Zwrot kwot świadczeń rodzinnych uznaje się za zwrot świadczeń nienależnie pobranych.

Organ właściwy oraz marszałek województwa mogą bez zgody strony zmienić lub uchylić ostateczną decyzję administracyjną, na mocy której strona nabyła prawo do świadczeń rodzinnych, jeżeli uległa zmianie sytuacja rodzinna lub dochodowa rodziny mająca wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych, członek rodziny nabył prawo do świadczeń rodzinnych w innym państwie w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, osoba nienależnie pobrała świadczenie rodzinne lub wystąpiły inne okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń.

Postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji przyznającej świadczenia rodzinne wydanej przez organ właściwy w sprawie, w której mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy, ulegają umorzeniu z mocy prawa.

Do postępowania w sprawie zwrotu zasiłku pielęgnacyjnego nienależnie pobranego za okres, za który przyznano dodatek pielęgnacyjny, wszczętych i niezakończonych przed dniem 3 marca 2016 r. stosuje się przepisy dotychczasowe.

Obowiązwanie: Nowelizacja weszła w życie z dniem **18 września 2015 r.** z wyjątkiem przepisu:

- dotyczącego ustalania przybycia i utraty źródła dochodu, który wszedł w życie z dniem 3 września 2015 r., nie wcześniej jednak niż przy ustalaniu prawa do świadczeń na okres świadczeniowy rozpoczynający się od dnia 1 października 2015 r., oraz
- dotyczącego potrącania za świadczeń emerytalno-rentowych zasiłku pielęgnacyjnego wypłaconego za okres, za który przyznano dodatek pielęgnacyjny, który wszedł w życie z dniem 3 marca 2015 r.

2. Zmiana obowiązująca od dnia 1 stycznia 2016 r.

A. Co się zmienia: Ustawą z dnia 24 kwietnia 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. poz. 559) **zmieniono** art. 17 ust. 3 u.ś.r.

Czego dotyczy zmiana: Od dnia 1 stycznia 2016 r. świadczenie pielęgnacyjne przysługuje w wysokości 1300,00 zł miesięcznie. Zmiana została wprowadzona stopniowo:

- 1) od dnia 1 maja 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r. – świadczenie pielęgnacyjne przysługiwało w wysokości 800,00 zł miesięcznie;

Wszystkie publikacje z serii Biblioteka Pomocy Społecznej zostały przygotowane z myślą o praktykach i przeznaczone są dla pracowników socjalnych i pracowników administracji samorządowej. Ułatwią im wykonywanie obowiązków i pomogą znaleźć rozwiązania w kontrowersyjnych nieraz sytuacjach, z którymi mogą się zetknąć w swojej pracy.

W siódmej książce z tej serii kompleksowo omówiono zmiany w ustawie o świadczeniach rodzinnych, które wejdą w życie na początku 2016 r. oraz tych, które obowiązują już od września 2015 r. Są one bardzo znaczące, gdyż przynoszą wiele nowych obowiązków dla pracowników jednostek pomocy społecznej.

W sposób przystępny przybliżono zmiany wchodzące w życie od 1 stycznia 2016 r., które dotyczą m.in.:

- rozszerzenia katalogu świadczeń rodzinnych o nowe świadczenie rodzicielskie, które przysługuje niezależnie od dochodu osobom nie posiadającym prawa do zasiłku macierzyńskiego,
- teleinformatyzacji organów administracji publicznej – ma to umożliwić załatwianie spraw przez osoby ubiegające się o świadczenia rodzinne za pośrednictwem internetu,
- zasad przyznawania zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego i wprowadzenia mechanizmu tzw. złotówki za złotówkę. W ten sposób beneficjenci będą mogli otrzymać świadczenia rodzinne również po przekroczeniu kryterium dochodowego.

Uwzględniono również zmiany, które zaczną obowiązywać od 4 marca 2016 r. w zakresie zwrotu nadpłaconego zasiłku pielęgnacyjnego.

Autorzy – uznani specjaliści w dziedzinie pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych – omawiają także nowelizację ustawy o świadczeniach rodzinnych z 18 września 2015 r., przybliżając zasady dochodzenia świadczeń rodzinnych nienależnie pobranych oraz kwestie definicji utraty i uzyskania dochodu.

Czytelnicy znajdą tu też nowe wzory dokumentów uwzględniających wymienione nowelizacje potrzebne w codziennej pracy, np.:

- wzór decyzji w sprawie przyznania świadczenia rodzicielskiego obowiązujący po dniu 1 stycznia 2016 r. gdy dziecko urodzone zostało w 2015 r.
- wzór decyzji w sprawie przyznania świadczenia rodzicielskiego obowiązujący po dniu 1 stycznia 2016 r.

W książce zamieszczono pełny tekst ustawy o świadczeniach rodzinnych ze stanem prawnym na 2 stycznia 2016 r.

9788326499364 W01P01

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

cena 69 zł (w tym 5% VAT)

ISBN 978-83-264-9936-4

9 788326 499364